

SVODKA UDÁLOSTÍ

23. 12. – 29. 12. 2023

1. R-JOSEF LADA – VÁNOČNÍ DOBA



23.12.2023 Také v zimě jsem chodil odvádět boty. Někdy to bývaly neradostné cesty hlubokými závějemi, po kluzkých pěšinách a rozbředlým sněhem. Zato když bylo krásně, proklouzal jsem se až do únavy na zamrzlých potocích, mezi vysokými olšemi, kde bývala krásná, přímo pohádková zákoutí. Vesničky bývaly celé zapadlé ve sněhu, a když jsem se při návratu k domovu obrátil a na některou se zadíval, byla sotva vidět v bílé krajině. Někde ve stacích už svítily, z komínů stoupal k obloze modrý kouř a občas projel vzduchem výskot dětí, štěkot psů a rány sekýrou do tvrdého dříví. Proto jsem se z takových cest vracíval až za tmy. Jen zpěv ptactva mi v zimě chyběl. Po cestách sice pobíhali rychlými krůčky skromní chocholouškové, ale i ti smutně tikali nad tou svou bídou, že mi z toho bývalo teskno! Občas zakrákaly vrány, které bezradně poletovaly nad skoupou přírodou. Zato jsem byl radostí celý bez sebe, když jsem spatřil nad potůčkem překrásného ledňáčka. Jiskřival mezi vrbovými pruty, sněhem obalenými, jako velký drahokam. A než jsem se nadál, přikvapily vždy Vánoce a s nimi nejkrásnější den v roce — Štědrý den! Netěšil jsem se na něj pro nějaké dárky — nikdy jsem nic pod stromeček nedostával — ale těšil jsem se na Vánoce pro tu obecnou krásnou náladu. Stromeček míval jsem jen malý a chudě vyzdobený, ale měl jsem vždy z něho třeba větší radost než děti, které měly stromy až do stropu. Stával na stole, upevněn do starého železného moždíře, aby se nepřevalil. Kolem dokola visely z něho řetízky z barevných papírů, na větvích cukroví v řasnatých papírcích a červená panenská jablíčka se rděla ve svěží zeleni.

<https://cz24.news/josef-lada-vanocni-doba/>

2. G-NEJVĚTŠÍ DÁREK ZE VŠECH

GLOBALNÍ SVĚT

23.12-2023 Vánoční výzdoba a dárky jsou jedním z našich pojítek s křesťanskou kulturou, která drží západní civilizaci pohromadě už dva tisíce let. V naší kultuře záleží na jednotlivci. To dovoluje jednotlivému člověku postavit se na vlastní nohy, zaujmout zásadový postoj, stát se reformátorem a postavit se nespravedlnosti. Toto posílení postavení jednotlivce je pro západní civilizaci jedinečné. Díky ní se jednatelce stal občanem rovným v právech všem ostatním občanům, chráněným před tyranskou vládou zákona a svobodou projevu. Tyto výdobytky jsou výsledkem staletých bojů, ale všechny vycházejí z učení, že Bůh si natolik cení duše jednotlivce, že poslal svého syna zemřít, abychom my mohli žít. Tím, že křesťanství takto vyzdvihlo jednotlivce, dalo mu hlas. Dříve měli hlas jen ti, kdo měli moc. V západní civilizaci však mají hlas lidé s integritou. Stejně tak lidé se smyslem pro spravedlnost, čest, povinnost a fair play. Reformátoři mohou reformovat, investoři mohou investovat a podnikatelé mohou vytvářet obchodní podniky, nové výrobky a nová povolání.

<https://www.paulcraigroberts.org/2023/12/25/the-greatest-gift-of-all-2/>

3. G-PROCĚ VLASTNĚ ŽIJE „ZÁPADNÍ“ SANTA CLAUS NA SEVERNÍM PÓLU? **ZÁPADNÍ SVĚT**

24.12.2023 Legenda o Santa Clausovi je stará několik století, ale to, že tento veselý chlapík využívá severní pól jako základnu pro výrobu hraček, ke kontrole seznamu hodných holčiček a chlapečků a přípravě na štědrovečerní občůzku, je všeobecně známo teprve něco málo přes 150 let. Severní pól jako Santův domov poprvé označil Thomas Nast. Nast byl karikaturista německého původu žijící v 19. století, který vytvářel redakční karikatury zobrazující současnou politiku své doby. Běžně je označován za [otce americké karikatury](#) a jeho minulost se zdá být zcela v protikladu k někomu, kdo vytváří ilustrace Santa Clause, elfů a sobů. Přesto to, jak dnes vnímáme Santa Clause a severní pól, je přímo ovlivněno vánočními ilustracemi Thomase Nosta. V roce 1866 byl severní pól stejnou fantazií jako Santa Claus. Severní pól ještě nikdo neviděl a vzdálená země ledu a sněhu získala téměř mýtický status. Ve 40. a 50. letech 19. století se uskutečnilo několik velmi medializovaných arktických expedic, které podnítily představivost a zvědavost veřejnosti na neznámou zemi na severu. Za druhé, sníh už byl univerzálním symbolem Vánoc, takže kde jinde by Santa mohl zažít Vánoce po celý rok než tam, kde sněží po celý rok? Už Clement Moore ve své klasické básni, To byla noc před Vánoci““ uvedl, že sobi jsou Santovým dopravním prostředkem, a sobi jsou dobře přizpůsobeni mrazivému prostředí na severním pólu. Severní pól byl také geograficky izolovaný, politicky neutrální a umístěný na samém vrcholu světa.

https://www.thepoepochtimes.com/bright/how-the-jolly-imagery-of-santa-claus-came-to-be-5536165?ea_src=frontpage&ea_med=bright-ae-large-0

4. G-TAJEMSTVÍ ADVENTU A VÁNOC: KDE SE VZALY DÁRKY? **GLOBÁLNÍ SVĚT**

24.12.2023 Čím dál chladnější dny a dlouhé večery nám dávají vědět, že se pomalu, ale jistě blíží nejkrásnější období v roce – čas adventu a Vánoc. Čas, kdy se rozsvěčují vánoční stromky a domovy zahálí vůně perníčků a vánočního punče. Advent je obdobím plným magického očekávání, rodinných setkání a oblíbených tradic, z nichž nejznámější je bezpochyby rozdávání dárků. Ale jak vlastně tento krásný zvyk vznikl? Advent (z latinského slova „adventus = příchod“) začíná čtyři týdny před Štědrým dnem a v křesťanství znamená čekání na příchod Spasitele, tedy okamžik narození Ježíše Krista. V průběhu staletí se však adventní období stalo univerzálním symbolem očekávání Vánoc, a to bez ohledu na náboženské přesvědčení. Samotný původ vánočních svátků sahá až do dávných předkřesťanských dob, konkrétně do oslav zimního slunovratu, kdy se dny začínají prodlužovat a slunce opět nabývá na síle. Oslavy tohoto období představovaly symbol naděje a znovuzrození a byly součástí mnoha starověkých kultur. S příchodem křesťanství pak slavnosti zimního slunovratu nahradily Vánoce, tedy oslavy narození Ježíše Krista. Když přemýšlíme o vánočních dárcích, často netušíme, že samotná tradice obdarovávání má též velmi zajímavou historii. V křesťanské tradici je obdarovávání inspirováno dary, které přinesli tři králové nově narozenému Ježíši. Nicméně zvyk vyměňovat si dárky během zimních svátků existoval i v mnoha starověkých kulturách dávno před příchodem křesťanství. Vánoční dárky bývaly velmi různorodé, od těch dnešních se však zásadně lišily – v minulosti se nejčastěji darovalo například jídlo nebo oblečení. S příchodem industrializace a rozmachu obchodu v moderní době se dárky postupně staly mnohem rozmanitějšími a honosnějšími.

<https://fabala.cz/zajimavosti/tajemstvi-adventu-a-vanoc-kde-se-vzaly-darky/>

5. G-JAK NÁM SLOVANŮM UKRADLI MINULOST

VÝCHODNÍ EVROPA

25.12.2023 Zvu vás na exkurzi za oponu tzv. HisTorie, kde společně podkryjeme oponu a podíváme se na konstrukci, kterou je toto divadlo podepřeno. Pro zamyšlení se nad dějinami, nad pohledem zpět, je nejprve potřeba si uvědomit, z jakého kopečku – úhlu pohledu se zpět díváme. Každý z nás má nahráný v hlavě nějaký světonázor a tím daný filtr pro vnímání skutečnosti i představ o možném (v minulosti). Například moderní materialistický člověk má nahrán program, že člověk se vyvinul ze zvířete a nyní jsme „nejchytřejší, jací jsme kdy byli“ nebo křesťan může mít nahrán program „Bůh nás zde vysadil před cca 5000 lety“. Tyto a jiné filtry nám potom určují, jak se díváme na dějiny a interpretujeme archeologické nálezy, jak vidíte na ilustračním obrázku. A protože tento program vytvořila jiná vědní disciplína (biologie, antropologie...), archeolog či historik tento rámec neřeší a v jeho rámci vysvětluje svoje vykopané nálezy.

<https://cz24.news/historie-jak-nam-slovanum-ukradli-minulost/>

6. G-VÁNOCE PŘED 100 LETY: S GRAMOFONEM I LUXEM POD STROMEČKEM. KAPR JEN PRO ELITY.

EVROPA/ČR

26.12.2023 I před sto lety si Češi nadělovali pod stromeček miliony překvapení. Hitem roku 1923 se stal třeba elektrický lux. Anebo zázračná mast na velké poprsí. A také gramofon značky His Master's Voice. „Nejkrásnějším vánočním dárkem jest gramofon,“ tvrdil dobový inzerát. V mnoha rodinách se ale na Štědrý den rozdávaly jen symbolické dárky, společnost byla propastně rozdělena. Dělník si vydělal průměrně jen 720 korun za měsíc, na den měl 24 korun. Kilogram kapra stálo na vánočních trzích 12 korun, kachna na štěpánský vánoční stůl dokonce 24 až 38 korun. Takový luxus si běžný pracující nemohl dovolit. Co našli Češi pod vánočním stromkem před sto lety? Nejvíce vytouženým dárkem pro střední třídu byl zřejmě gramofon. Vynález století, který přinesl hudbu až do rodinných salonů, aniž bylo třeba zvat živé hudebníky. „Nejdokonalejší hudební nástroj tohoto století,“ tvrdil vánoční inzerát z roku 1923, který propagoval gramofon značky His Master's Voice. Legendární stroj na muziku.

<https://cnn.iprima.cz/vanoce-pred-100-lety-s-gramofonem-i-luxem-pod-stromeckem-ale-i-bez-kapra-a-stepanske-kachny-421118>

7. G-VÁNOČNÍ KOLEDA „TICHÁ NOC, SVATÁ NOC“ ZAZNĚLA POPRVÉ PŘED 205 LETY

EVROPA

27.12.2023 Dne 24.12.2023 uplynulo 205 let od té doby, kdy zazněla poprvé v kostelíku sv. Mikuláše v rakouském Oberndorfu. Atmosféru a kouzlo Vánoc už více než dvě století umocňuje nejen v Evropě, ale i v jiných částech světa nejznámější vánoční koleda Tichá noc, svatá noc. V současnosti se zpívá již ve více než 350 jazycích a dialektech. I na Slovensku se tato světoznámá rakouská píseň hraje a zpívá v období adventu a Vánoc nejen v kostelích, ale také na adventních a předvánočních koncertech v divadlech i koncertních sálech. Tato světoznámá koleda vznikla vlastně díky náhodě. Kostel sv. Mikuláše poblíž Salcburku postihla v roce 1818 velká nepříjemnost – myši prokously měchy varhan.

<https://cz24.news/vianocna-koleda-ticha-noc-svata-noc-zaznela-prvykrat-pred-205-rokmi/>

LEGENDA:

Každá svodka bude složená ze množiny zpráv se zdůrazněním obsahového a časového portfolia předmětu každé zprávy. Níže je uvedena bližší charakteristika.

Rozdělení po časové ose

R – Regionálně-krátkodobá účinnost obsahu zprávy: **TYRKYSOVÁ BARVA**

G – Globálně – krátkodobá účinnost obsahu zprávy: **ČERVENÁ BARVA**

Geografické hledisko

R – události s regionální účinností (ČR, SR), **G** – zprávy s globální účinností

Poznámka: U zpráv s globální působností bude vždy uveden konkrétní světový geografický region, jehož se obsah dané zprávy prioritně týká. *Svodku zpracoval: Jaroslav Chvátal*